

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 114/2023-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Andreou Rusnákovou, advokátkou, Heydukova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 1633/2018, Dnot 93/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 1633/2018, Dnot 93/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľke **priznáva** primerané finančné zadost'učinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **je** jej Okresný súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **492,31 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 30 D 1633/2018, Dnot 93/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 24. septembra 2018 zomrel otec sťažovateľky. Na základe oznámenia o úmrtí a uznesenia okresného súdu z 8. októbra 2018 začalo napadnuté konanie o dedičstve po poručiťovi. Okresný súd vydal 8. októbra 2018 poverenie, ktorým poveril notárku JUDr. Jarmilu Polakovičovú, aby ako súdna komisárka konala a rozhodovala v konaní o dedičstve.

3. V dňoch 25. a 26. októbra 2018 notárka urobila štandardné úkony na zistenie majetku poručiťľa (vyžiadala indikatívnu informáciu z katastra nehnuteľností, indikatívnu informáciu z centrálného registra exekúcií, protokol o výsledkoch lustrácie v elektronickom systéme bánk, vykonala lustráciu na existenciu účtu v Centrálnom depozitári cenných papierov, vytlačila [REDAKOVANÉ] pre [REDAKOVANÉ]).

4. Dňa 26. októbra 2018 oznámila notárka sťažovateľke informáciu o pojednávaní (predbežné šetrenie majetku), ktoré sa uskutočnilo 7. novembra 2018.

5. Dňa 19. novembra 2018 sťažovateľka doručila notárke doklady týkajúce sa majetku poručiťľa.

6. Dňa 30. novembra 2018 sťažovateľka žiadala o určenie termínu pojednávania.

7. Následne bolo vydané potvrdenie o okruhu dedičov pre Okresný súd Pezinok (k sp. zn. 6 C 246/2010) a 3. júla 2019 bolo vydané potvrdenie pre Okresný súd Pezinok (k sp. zn. 6 C 38/2008).

8. V dňoch 20. februára 2019, 21. mája 2019 a 27. augusta 2019 notárka telefonicky zisťovala u sťažovateľky, resp. na okresnom súde stav konania vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) na Okresnom súde Pezinok (sp. zn. 6 C 246/2010).

9. Dňa 20. decembra 2019 sťažovateľka zaslala podanie – informáciu o konaní o vyporiadanie BSM a požiadala o konanie vo veci.

10. Dňa 29. januára 2020 bola prihlásená pohľadávka do dedičstva (pán Bartal) a 20. februára 2020 nahliadla do spisu dedička (pani [REDAKOVANÉ]).

11. Bola vydaná žiadosť o prešetrenie transakcií medzi bankovými účtami a 6. apríla 2020 bol doručený protokol o výsledkoch lustrácie v systéme bánk.

12. Dňa 28. apríla 2020 bola prihlásená pohľadávka do dedičského konania ([REDAKOVANÉ]).

13. Dňa 8. októbra 2020 sťažovateľka nahliadla do spisu.

14. Notárka podala žiadosť o lustráciu na okresnom súde, či [REDAKOVANÉ] podal žalobu na súde.

15. Dňa 21. októbra 2020 notárka telefonovala dedičke ([REDAKOVANÉ]), čo sa týka nariadenia pojednávania, a preverila právne zastúpenie.

16. Dňa 30. novembra 2020 bola doručená žiadosť Okresného súdu Pezinok (sp. zn. 9 C 4/2020), či bola pohľadávka uznaná dedičmi a či bola zahrnutá do pasív dedičstva.

17. Dňa 14. decembra 2020 dedičia zaslali podanie k určeniu termínu pojednávania. Dňa 15. decembra 2020 notárka telefonicky zisťovala u dedičky [REDAKOVANÉ], či je niektorý z dedičov práceneschopný alebo v karanténe.

18. Dňa 16. decembra 2020 sa uskutočnilo pojednávanie a bolo vydané rozhodnutie č. k. 30 D 1633/2018-219. Dňa 12. marca 2021 žiadala sťažovateľka o doručenie rozhodnutia elektronickou poštou. Rozhodnutie bolo 23. júna 2021 doručené právnej zástupkyňi sťažovateľky. Dňa 12. júla 2021 sa proti dedičskému rozhodnutiu odvolali dedičia (■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■ a ■■■■■■■■■■). Sťažovateľka sa 14. marca 2022 vyjadrila k doručeným odvolaniam.

19. Dňa 18. októbra 2022 bolo sťažovateľke doručené uznesenie č. k. 30 D 1633/2018-299 z 3. októbra 2022, ktorým okresný súd zrušil uznesenie č. k. 30 D 1633/2018-219 z 29. decembra 2020 a vec vrátil notárke na ďalšie konanie.

20. Sťažovateľka sa viackrát písomne aj telefonicky domáhala u notárky konania vo veci (napr. 20. decembra 2019, 30. novembra 2018), ale aj na okresnom súde (6. júla 2022 a 19. júla 2022), avšak bezvýsledne. Dňa 22. júla 2022 podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, „*odpoveď na túto sťažnosť sme nedostali.*“. Sťažovateľka zároveň podala aj sťažnosť na nečinnosť notárky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

21. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka, že okresný súd vlastným postupom a postupom notárky ako súdnej komisárky porušil jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v napadnutom konaní o dedičstve, ktoré nie je ani po uplynutí štyroch rokov právoplatne skončené. Sťažovateľka namieta, že úkony, ktoré notárka doteraz vykonala, nemožno považovať za také zložité úkony, aby o nich rozhodovala viac ako 3 roky. S prietahmi konal aj samotný okresný súd, ktorý o odvolaniach rozhodol až 3. októbra 2022. Po vrátení veci notárke prietahy v napadnutom konaní pokračujú. Prietahy vznikli nečinnosťou a neefektívnou a nesústredenou činnosťou notárky a rovnako aj okresného súdu.

22. Dedičské konania skutkovo a právne vychádzajú z ustanovení Občianskeho zákonníka a Civilného mimosporového poriadku, pričom judikatúra súdov je v tejto oblasti stabilizovaná. Napadnuté konanie nie je skutkovo a ani právne zložité, tvorí štandardnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov. Napadnuté konanie začalo 8. októbra 2018, teda trvá vyše štyroch rokov, čo je zjavne neprimeraná doba.

23. V období dvoch rokov (od 30. novembra 2018 do 16. decembra 2020) notárka vykonávala neefektívne a nehospodárne úkony, ktoré neboli také zložité, aby vyžadovali uvedený čas. Doručovanie uznesenia v dedičskom konaní trvalo 6 mesiacov (od 16. decembra 2020 do 23. júna 2021). Odvolania ostatných dedičov (z 12., 21. a 30. júla 2021) boli sťažovateľke doručované 6 mesiacov (od 1. augusta 2021 do 8. februára 2022). Okresný súd o odvolaniach dedičov rozhodoval 14 mesiacov (od 1. augusta 2021 do 18. októbra 2022). A napokon notárka od 18. októbra 2022 do podania ústavnej sťažnosti vo veci opäť nekoná.

24. Vzhľadom na to, že napadnuté „*konanie (poznačené aj procesnými vadami) nevyústilo do rozhodnutia vo veci samej spôsobilého nadobudnúť právoplatnosť (a tým odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky), je potrebné dobu konania pred súdnym komisárom, resp. súdom prvej inštancie posúdiť ako zbytočné prietahy v súdnom konaní...*“.

25. Sťažovateľka svojím správaním nijako neprispela k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní. Procesné úkony, ktoré v napadnutom konaní urobila, „realizovala so zámerom zabezpečiť svoje právo na spravodlivý súdny proces a spravodlivý výsledok sporu. Tieto úkony... však žiadnym spôsobom nemarili a nezasahovali do plynulosti a rýchlosti predmetného konania.“.

26. Sťažovateľka pociťuje pretrvávajúci stav právnej neistoty „aj ako výraznú nemajetkovú ujmu. Psychická ujma sťažovateľky spočíva okrem narušenia jej občianskych istôt, v pocite beznádeje, že súd ani po toľkých rokoch právoplatne nerozhodol o jej veci. Takýto postup súdu spôsobuje sťažovateľke psychickú ujmu a je nedôstojným postupom voči sťažovateľke.“. Uvedené konanie sťažovateľke neustále pripomína stratu milovanej osoby. Všetky spomenuté skutkové okolnosti veci takto odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Išlo by o plnenie „kompenzačného a preventívneho charakteru“, pričom aj týmto spôsobom by sa vyvodila zodpovednosť súdu za jeho neústavný postup v napadnutom konaní.

27. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 114/2023-20 z 21. februára 2023 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

28. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagovala podpredsedníčka okresného súdu, ktorá v podaní č. k. Spr 115/2023 z 29. marca 2023 priložila prehľad napadnutého konania spísaný vyššou súdnou úradníčkou.

29. Z prehľadu napadnutého konania vyplýva, že poručiteľ zomrel 24. septembra 2018, pričom jeho štyria potomkovia (3 dcéry vrátane sťažovateľky a syn) sú dedičmi zo zákona v 1. dedičskej skupine. Dňa 4. októbra 2018 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o úmrtí poručiteľa. Okresný súd uznesením z 8. októbra 2018 rozhodol o začatí konania o dedičstve a poveril notárku ako súdnu komisárku na konanie o dedičstve.

30. Dňa 7. novembra 2018 bola na notárskom úrade spísaná zápisnica o predbežnom vyšetrení majetku. Prebiehalo zisťovanie majetku poručiteľa vrátane rozsudku o vyporiadaní BSM poručiteľa s bývalou manželkou (konanie vedené na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 6 C 246/2010).

31. Dňa 24. novembra 2020 bol určený termín pojednávania na 16. december 2020. Dňa 15. decembra 2020 dedičia ([REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]) ospravedlnili svoju neúčast' na pojednávaní a požiadali o zmenu termínu pojednávania na január 2021. Dňa 16. decembra 2020 bolo na notárskom úrade pojednávanie za prítomnosti splnomocnenej zástupkyne sťažovateľky, pričom sa vykonal súpis aktív dedičstva, ktoré patrili do výlučného vlastníctva poručiteľa a neboli medzi účastníkmi sporné, a bolo vyhlásené uznesenie, ktorým okresný súd potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Dňa 29. decembra 2020 bolo vyhotovené uznesenie č. k. 30 D 1633/2018-219, ktoré účastníci prevzali v priebehu júna a júla 2021. Proti tomuto uzneseniu podali odvolanie traja dedičia ([REDACTED] 14. júla 2021,

██████████ 21. júla 2021 a ██████████ 2. augusta 2021) z dôvodu, že do súpisu aktív dedičstva nebol zahrnutý majetok vo vlastníctve poručiteľa na základe rozsudku Okresného súdu Pezinok o vyporiadaní BSM.

32. Dňa 14. júla 2021 Okresný súd Pezinok doručil notárskemu úradu rozsudok o vyporiadaní BSM poručiteľa a jeho bývalej manželky.

33. Dňa 15. decembra 2021 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľky na prietahy v dedičskom konaní, ktorú okresný súd 14. januára 2022 vyhodnotil ako nedôvodnú, čo potvrdil aj Krajský súd v Bratislave v odpovedi na žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti.

34. Uznesením z 21. januára 2022 bolo rozhodnuté o povinnosti dedičov – odvolateľov uhradiť súdny poplatok za odvolanie a súčasne boli odvolania zaslané na vyjadrenie. Sťažovateľka doručila 15. marca 2022 vyjadrenie k podaným odvolaniam.

35. Okresný súd 3. októbra 2022 napadnuté uznesenie č. k. 30 D 1633/2018-219 zrušil z dôvodu, že do aktív dedičstva nebol zaradený majetok patriaci poručiteľovi na základe rozsudku o vyporiadaní BSM, a vec bola vrátená notárke na ďalšie konanie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 7. novembra 2022. Dňa 15. novembra 2022 bol spis predložený notárke na pokračovanie v konaní.

36. Notárka určila 8. februára 2023 termín pojednávania na 20. február 2023, ktorého sa zúčastnila len splnomocnená zástupkyňa sťažovateľky, preto bolo pojednávanie odročené na 20. marec 2023. Dňa 1. marca 2023 notárka predložila spis okresnému súdu z dôvodu podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou.

III.2. Replika sťažovateľky:

37. Sťažovateľka v reakcii na vyjadrenie okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 13. apríla 2023 poukázala na to, že vyjadrenie okresného súdu neobsahovalo žiadne stanovisko k argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti. Túto argumentáciu nijako nespochybnoval, preto ústavnú sťažnosť možno považovať za dôvodnú.

38. K zbytočným prietahom v napadnutom konaní došlo neefektívnou činnosťou, resp. opakovanou nečinnosťou (okresný súd 14 mesiacov rozhodoval o odvolaniach, 6 mesiacov neboli sťažovateľke doručované odvolania ostatných dedičov). Napadnuté konanie sa pritom nevyznačovalo skutkovou alebo právnou náročnosťou.

39. Napadnuté konanie bolo právoplatne skončené na pojednávaní 20. marca 2023, trvalo tak celkovo 4,5 roka, čo pri uvedenej agende je neprijateľné.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

40. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu a sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

41. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom dedičskom konaní, pričom sťažovateľka

namieta, že k porušeniu označeného základného práva došlo neefektívnym postupom alebo opakovanou nečinnosťou okresného súdu a notárky.

42. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

43. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

44. Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, III. ÚS 25/2017).

45. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

46. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o dedičstve po poručiteľovi. V predmetnej veci ústavný súd neidentifikoval prvok právnej alebo skutkovej zložitosti. Napadnuté konanie sa osobitným spôsobom nelíši od iných dedičských konaní, resp. od obdobných konaní tohto druhu.

47. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania. Splnomocnená zástupkyňa sťažovateľky sa zúčastnila na dvoch pojednávaniach pred notárkou ako súdnou komisárkou. Sťažovateľka sa v primeranej lehote vyjadrila k doručeným odvolaniam odvolateľov (zvyšných dedičov). Ústavný súd takto nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

48. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup okresného súdu (a notárky ako súdnej komisárky) v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej

neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V rámci hodnotenia tohto kritéria ústavný súd vychádzal z prehľadu napadnutého konania, ktorý uviedla sťažovateľka v ústavnej sťažnosti a okresný súd vo svojom vyjadrení, a tiež z vlastných zistení zo spisu k predmetnej veci.

49. Priebeh napadnutého dedičského konania bol vo výraznej miere ovplyvnený tým, že v čase prejednávania dedičstva po poručiteľovi nebolo ukončené konanie o vyporiadaní BSM s bývalou manželkou poručiteľa. Notárka po začatí dedičského konania a po prvotných úkonoch (zistovanie majetku a dlhov poručiteľa, okruhu dedičov a existencie závetu) v priebehu rokov 2019 a 2020 v zásade len zisťovala stav konania o vyporiadaní BSM. Následne po vyše dvoch rokoch od začatia konania a vydania poverenia rozhodla uznesením z 29. decembra 2020, ktorým potvrdila nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov, pričom predmetom tohto rozhodnutia nebol majetok, o ktorom sa rozhodovalo v konaní o vyporiadaní BSM, keďže sa týkal len majetku, ktorý bol vo výlučnom vlastníctve poručiteľa. Tento postup notárky považuje ústavný súd za neefektívny a nesústredený postup. Ak sa totiž notárka rozhodla rozhodnúť o tej časti dedičstva, ktoré tvoril majetok vo výlučnom vlastníctve poručiteľa, nič jej nebránilo v tom, aby takto rozhodla podstatne skôr, a nie dva roky od vydania poverenia a začatia prejednávania dedičstva. Za neefektívny postup notárky možno považovať aj to, že uznesenie z 29. decembra 2020 doručovala dedičom až s odstupom šiestich mesiacov – v priebehu júna a júla 2021.

50. Neefektívne a nesústredene postupoval aj okresný súd, ktorý uzneseniami z 21. januára 2022 rozhodol o povinnosti dedičov (odvolateľov) zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a o odvolaniach rozhodol až po takmer deviatich mesiacoch 3. októbra 2022 z dôvodu, že súdna komisárka nerozhodla o celom dedičstve, t. j. aj tej časti, ktorá bola predmetom vyporiadania BSM. Spôsob vyporiadania BSM bol pritom známy prakticky už na začiatku konania o odvolaniach dedičov, keď 14. júla 2021 sťažovateľka doručila notárke rozsudok Okresného súdu Pezinok č. k. 6 C 246/2010-794 zo 16. apríla 2021 o vyporiadaní BSM s doložkou právoplatnosti (právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku nastala 27. mája 2021).

51. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 46 až 50 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd a notárka ako súdna komisárka v napadnutom konaní postupovali v naznačených smeroch nesústredene a neefektívne. Okresný súd a notárka nezvolili taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky ako účastníčky napadnutého dedičského konania. Za postup notárky ako súdnej komisárky pritom je potrebné vyvodit' zodpovednosť voči okresnému súdu (m. m. III. ÚS 47/00, III. ÚS 25/2017), v mene ktorého notárka koná ako poverený súdny komisár. Neefektívnym postupom okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

52. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie právoplatne skončené, bolo bezpredmetné rozhodovať o uložení povinnosti okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov (aj s prihliadnutím na absenciu takejto výslovnej požiadavky v petite ústavnej sťažnosti, pozn.).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

53. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

54. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže priznať s'ťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

55. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

56. Prihliadajúc na petit ústavnej s'ťažnosti, ústavný súd konštatuje, že s'ťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur, ktoré odôvodnila skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 26 tohto nálezu.

57. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

58. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým špecifikovaný neefektívny a nesústredený postup samotného okresného súdu a notárky ako súdnej komisárky a tiež celkovú citlivosť dedičských konaní, v ktorých ide o úmrtie spravidla blízkej osoby a vyporiadanie dedičstva po tejto blízkej osobe. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia s'ťažovateľke v sume 2 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadost'učinenia v sume 2 000 eur oproti s'ťažovateľkou navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

59. Ústavný súd priznal s'ťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 492,31 eur.

60. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). S'ťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej s'ťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2022 v sume 193,50 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2022 v sume 11,63 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 410,26 eur. Vychádzajúc zo zistenia, že právna zástupkyňa s'ťažovateľky

je platcom dane z pridanej hodnoty (priložené osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty, pozn.), uvedená suma bola zvýšená o túto daň vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 82,05 eur. Celková hodnota náhrady trov konania takto predstavuje sumu 492,31 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Keďže vyjadrenie (replika) doručené ústavnému súdu 13. apríla 2023 neobsahovalo žiadnu novú argumentáciu, ktorou by sťažovateľka podporila záver o ústavnej neudržateľnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd náhradu trov konania za tento úkon sťažovateľke nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

61. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu